

Samverkan – hindrande och främjande faktorer

Per Germundsson

*Riskbruk, missbruk och beroende – Kunskap till praktik
Malmö 2010-03-04*

Fragmentisering

Samhällets insatser för att bistå personer med psykiskt funktionshinder med rehabilitering för att de ska kunna återgå i arbete är bristfälliga och splittrade. [...] Det största problemet i sammanhanget är dock att samordningen mellan de olika aktörernas insatser är undermålig. Detta riskerar också att underminera den enskildes inflytande på sin egen rehabilitering.

(Nationell psykiatrisamordning, slutbetänkande 2006)

Five common shortcomings of health-care delivery

Fragmented and fragmenting care. The excessive specialization of health-care providers and the narrow focus of many disease control programmes discourage a holistic approach to the individuals and the families they deal with and do not appreciate the need for continuity in care.

(WHO, World Health Report, 2008)

Motkrafter

Kunskapsområdet

Ett biopsykosocialt synsätt

Administrativt/organisatoriskt

Interprofessionell samverkan

Samverkan

”medvetna målinriktade handlingar som utförs tillsammans med andra i en klart avgränsad grupp avseende ett definierat problem och syfte”
(Danermark)

”any situation in wich people are working across organizational boundaries towards some positive end”
(Huxham & Vangen)

”en process där någon eller några tillför sina specifika resurser kompetenser och/eller kunskaper till en uppgift som man gemensamt har att utföra”
(Boklund)

Varför samverka?

- Tillgång till varandras resurser
- Riskspridning
- Effektivitet
  - ekonomi
  - koordination, ”sömlöshet”
- Lärande
- Moralisk plikt – ”det finns inget annat sätt”

Varför inte samverka?

- Resurskrävande
  - tid
  - pengar
- Osäkerhet
  - organisatoriskt
  - vad blir resultatet?
- Vem ska bestämma vad?
  - makt

Samverkan – ett sampel mellan olika dimensioner

- Organisatorisk/juridisk
- Psykologisk
- Diskursiv (kunskap- och förklaringsmodeller)

Ideal vs verklighet

Klientens bästa	Organisationens intresse
Konsensus	Personliga intressen
Jämlikhet	Maktförhållanden
Delat ansvar	Prestigehierarkier
Utveckling	Motverkande belöningssystem
Ökad effektivitet	Gruppmotsättningar

Skilda synsätt (olika diskurser)

Bakom vårt handlande finns en rad antagande om verkligheten.

Människan är en helhet
(ett bio-psyko-socialt synsätt)

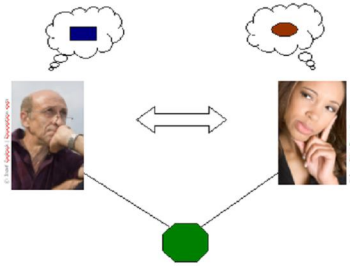
Olika kunskapsområden möts

Oenighet om vad som är "sanning"

Skillnader i makt
(vem definierar problemet?)

Skillnader i språk

Sociala representationer

Ändamålsenlighet

Förvanskning

Objektets utmärkande drag överdrivs eller tonas ner

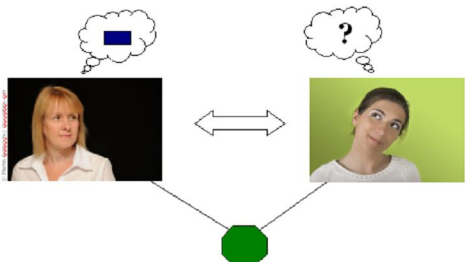
Tillägg

Objektet tillskrivs egenskaper som det inte har

Utelämnning

Egenskaper hos objektet utesluts

Modellsvag möter modellstark

Expertkunskap

Överlägsen och ska därför dominera över alla andra sociala representationer.

Tre förhållanden av central betydelse för samverkansprocessen

Regelverk

- Det regelverk som styr de inblandade aktörerna

Organisation

- Hur arbetet hos respektive aktör är organiserat
- Hur samverkan mellan aktörerna är organiserad

Synsätt

- Vilket synsätt på såväl samverkan som objektet för samverkan som råder inom organisationen

Regelverk och administrativa rutiner

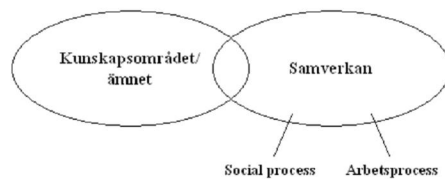
- Ekonomi/budget
- Ansvar och makt (delegation)
- Formella och informella regler

Organisatoriska förhållanden

- Uppdrag
- Resurser
- Grad av politisk styrning
- Struktur
- Utbredning

Samverkanskompetens

Kunskap om processen och varandras villkor

Kunskap om *hindrande och främjande faktorer* inom:

- *Regelverk*
- *Organisation*
- *Synsätt*

Exempel:

- Att arbeta med mål
- Uppföljning/utvärdering
- Hantera gränsdragningsproblem
- Kulturella skillnader
- Makthierarkier
- Olika förklaringsmodeller
- Sekretess/integritet

Huvudbudskap

Skapa strukturella betingelser för samverkan

Skapa respekt och förståelse

Till sist...

Identifiera problemgenererande faktorer
och

undandröj (t.ex. okunskap),

parera (t.ex. tydliga instruktioner)

eller

lev med dem (t.ex. respektera olika "bilder")

Läsa vidare

Distribution:

Läromedia Örebro AB
Box 6073
700 06 Örebro
019-26 98 36
Order@Laromedia.se

Best. nr:
100 133

Distribution:

Liber
08-690 95 69
agneta.rapp@liber.se

Best. nr:
100 132

